

Harju Maakohus
Kohtunik Kai Härmand

Teie: 04.02.2025 nr 2-21-13256

Meie: 21.02.2025 nr 12-4/25-0032/033-3

Tsiviilasi nr: 2-21-13256

Võlgnik: OSAÜHING S.M. & SONS (pankrotis)

Maksejõuetuse teenistuse vastus kohtu ettepanekule pankrotimenetluse jätkamiseks avaliku uurimisena

Kohtu menetluses on pankrotivõlgniku OSAÜHING S.M. & SONS (pankrotis) pankrotimenetluse järelevalve asjas nr 2-21-13256, milles on ilmnenu raugemise situatsioon. Kohus tegi 04.02.2025. a Maksejõuetuse teenistusele ettepaneku kaaluda pankrotimenetluse läbiviimist avaliku uurimisena.

Maksejõuetuse teenistus nõustub pankrotihalduriga, et võlgniku maksejõuetuse põhjuseks oli pankrotivõlgniku juhatuse liikme rasked juhtimisvead, mis tõid kaasa äriühingu makseraskused ja lõppkokkuvõttes äriühingu maksejõuetuks muutumise.

Vaatamata eeltoodule annab Maksejõuetuse teenistus kohtule teada, et ei esita antud pankrotiasjas ettepanekut jätkata OSAÜHING S.M. & SONS (pankrotis) pankrotimenetlust avaliku uurimisena ehk riikliku järelevalvena. Võlgniku juhatuse liikme tegevuse osas on algatatud kriminaalmenetlus ning puudub põhjendatud kahtlus, et võlgniku maksejõuetusega kaasneks oluline täiendav avalik huvi.

PankrS § 84 kohaselt teostab kohus järelevalvet pankrotimenetluse seaduslikkuse üle ja täidab muid seadusest tulenevaid ülesandeid. Vastavalt PankrS § 69 lg-le 1 teostab kohus järelevalvet pankrotihalduri tegevuse üle. Kohus võib pankrotihaldurilt igal ajal nõuda teavet pankrotimenetluse käigu ja tegevuse kohta. Kohus võib tutvuda halduri toimikuga ning saada väljavõtteid halduri avatud võlgnikupõhise maksekonto kohta ja võlgniku arvelduskonto selle perioodi kohta, millal halduril oli võlgniku arvelduskonto kasutamise õigus, st pankroti väljakuulutamisest kuni tänaseni. Eeltoodule tuginedes juhib Maksejõuetuse teenistus pankrotihalduri üle järelevalvet teostava kohtu tähelepanu pankrotihalduri poolt ametiülesannete täitmisel halduri kohustuste võimalikele rikkumistele OSAÜHING S.M. & SONS (pankrotis) pankrotiasjas.

Maksejõuetuse teenistus küsis pankrotihaldurilt tutvumiseks halduri poolt peetava pankrotitoimiku. Maksejõuetuse teenistus tuvastas, et halduri toimik ei ole terviklik ja süstemaatiliselt peetud, toimik ei vasta Justiitsministri 30.12.2009 nr 48 määrusele „Pankrotihalduri toimikule ja pankrotimenetluses koostatavatele dokumentidele esitatavad nõuded“. Halduri toimik ei kajasta terviklikult halduri poolt seadusega talle pandud avalike ülesannete täitmise mahtu, mis tekitab omakorda põhjendatud kahtlusi halduri töötasu suuruse osas.

Pankrotiasja materjalidest nähtub, et pankrotihaldur Raivo Piirla on tuvastanud, et pankrotivõlgniku kontolt on tehtud väljamakseid (sh ka võlgniku lähikondsele) ca 1,6 miljoni euro ulatuses. Eeltoodud maksetel puudub pankrotihalduri arvates igasugune majanduslik sisu ja põhjendus.

Vaatamata eeltoodule ei asunud pankrotihaldur võlausaldajate nõuete rahuldamiseks tehinguid tagasi võitma ega kahjunõudeid esitada. Maksejõuetuse teenistus möönab, et pankrotihaldur esitas käesoleva pankrotiasja raames 13.07.2023. a Põhja Ringkonnaprokuratuuri kuriteokaebuse ning hiljem ka kriminaalasja juurde tsiviilhagi, kuid kõik eeltoodu toimus poolteist aastat peale võlgniku pankroti väljakuulutamist. Teisalt oleks pidanud haldur arvestama asjaoluga, et karistusõigus ei domineeri õigussuhete reguleerimisel teiste õigusharude üle, vaid kuulub kohaldamisele ainult karistusseadustikus kirjeldatud teo tunnuste esinemisel, mistõttu kriminaalmenetlus ei saa olla abinõu, millega võlausaldajad saaksid realiseerida oma tsiviilõiguslikke huve ja nõudeid. Nõuete rahuldamiseks on mõeldud pankrotimenetlus, mille seadusliku läbiviimise eest vastutab pankrotihaldur kui ainus avalik-õigusliku funktsiooni täitja. Mitte keegi teine ei saa halduri eest neid ülesandeid täita.

PankrS § 55 lg 3 kohaselt selgitab pankrotihaldur välja võlausaldajate nõuded, valitseb pankrotivara, korraldab selle moodustamise ja müügi ning pankrotivara arvel võlausaldajate nõuete rahuldamise. Vastavalt PankrS § 124 lg-le 1 peab haldur pärast pankrotimääruse tegemist viivitamata võlgniku vara valduse üle võtma ja asuma pankrotivara valitsema. Haldur on kohustatud nõudma pankrotivarasse tagasi võlgniku vara, mis on kolmanda isiku valduses, kui seadusest ei tulene teisiti.

Eeltoodust tulenevalt on pankrotivaraga tegelemine pankrotimenetluse läbiviimise üks fundamentaalseid alustalasid ning haldur on seaduse alusel ja kohaselt kohustatud selle ülesandega tegelema, sh kohustatud tagasi nõudma võlgniku vara, mis on kolmanda isiku valduses. Antud pankrotimenetluses seda arusaamatul põhjusel tehtud ei ole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Merili Ruul
järelevalve ekspert
667 2702
merili.ruul@konkurentsiamet.ee

Õigus allkirjastada tuleneb Maksejõuetuse teenistuse juhataja 06.05.2024 käskkirjast nr 12-5/2024/24-004-1, millega on võimalik tutvuda <https://maksejouetus.konkurentsiamet.ee/kontakt/kontaktid>